

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	05.09.2003
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2003
Avaldamismärge:	

Sotsiaalhoolekande seadus

Vastu võetud 08.02.1995

[RT I 1995, 21, 323](#)

jõustumine 01.04.1995

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.06.1996	RT I 1996, 49, 953	26.07.1996
17.04.1997	RT I 1997, 35, 538	19.05.1997
15.10.1997	RT I 1997, 77, 1309	21.11.1997
12.04.2000	RT I 2000, 33, 198	01.04.2000
terviktekst RT paberandjal	RT I 2001, 98, 617	
09.10.2001	RT I 2001, 85, 509	01.01.2002 , osaliselt 1. 01. 2003
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.06.2002	RT I 2002, 64, 393	20.07.2002
16.10.2002	RT I 2002, 90, 521	01.01.2003
07.08.2003	RT I 2003, 58, 388	05.09.2003
21.01.2004	RT III 2004, 5, 45	21.01.2004

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Seadus sätestab sotsiaalhoolekande organisatsioonilised, majanduslikud ja õiguslikud alused ning reguleerib sotsiaalhoolekandes tekkivaid suhteid.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[[RT I 2002, 61, 375](#)- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) sotsiaalhoolekanne - sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem;
- 2) toimetulek - isiku või perekonna füüsiline või psühhosotsiaalne võime igapäevases elus toime tulla;
- 3) sotsiaalteenus - isiku või perekonna toimetulekut soodustav mitterahaline toetus;
- 4) sotsiaaltoetus - isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus;
- 5) muu abi - sotsiaalse keskkonna parandamisele ja sotsiaalse turvalisuse suurendamisele suunatud tegevus;
- 6) sotsiaalkorter - munitsipaalomandis olev eluruum sotsiaalteenust vajavale isikule;
- 7) sotsiaalregister - ühesuguseid mõisteid ja ühtseid klassifikaatoreid kasutatav andmekogu sotsiaalteenust, sotsiaaltoetust või muud abi taotlevate isikute kohta;
- 8) kohalik sotsiaalregister - valla- või linnavalitsuses peetav sotsiaalregister;
- 9) riiklik sotsiaalregister - üleriigiline hajutatud register valla- või linnavalitsuses peetavatest sotsiaalregistritest;
- 10) hoolekandetöötaja - sotsiaalhoolekandes töötav vastava ettevalmistusega isik;
- 11) sotsiaaltöötaja - vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik;

12) vältimatu sotsiaalabi - piisavate elatusvahenditeta isiku olukorrale vastavad hädavajalikud sotsiaalhoolekandelised abinõud, mis tagavad vähemalt toidu, riietuse ja ajutise peavarju.

§ 3. Sotsiaalhoolekande põhimõtted ja ülesanded

(1) Sotsiaalhoolekande põhimõteteks on:

- 1) inimõiguste järgimine;
- 2) isiku vastutus enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest;
- 3) abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad;
- 4) isiku ja perekonna toimetuleku soodustamine.

(2) Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine ja sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

§ 4. Sotsiaalhoolekande subjekt

(1) Sotsiaalteenuseid, sotsiaaltoetusi ja muud abi on õigus saada:

- 1) Eesti alalisel elanikul;
- 2) Eestis seaduslikul alusel elaval välismaalasel;
- 3) Eestis viibival pagulasel.

(2) Käesoleva seaduse §-s 23¹ sätestatud toetusele on õigus Eestis seaduslikul alusel viibival isikul, kes vastab nimetatud paragrahvis sätestatud tingimustele.

(3) Vältimatut sotsiaalabi on õigus saada igal Eestis viibival isikul.

2. peatükk SOTSIAALHOOLEKANDE KORRALDUS

§ 5. Sotsiaalhoolekande korraldamine

(1) Sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister, maavanemad ja kohalik omavalitsus.

(2) Riiklikku sotsiaalhoolekannet korraldavad sotsiaalminister ja maavanemad.

(3) Maavanem korraldab maakonnas riiklikku sotsiaalhoolekannet maavalitsuse vastava osakonna kaudu.

(4) Omavalitsuse sotsiaalhoolekannet korraldab valla- või linnavalitsus.

(5) [kehtetu]

§ 6. Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel

Sotsiaalministri ülesanded sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel on:

- 1) riigi sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
- 2) sotsiaalhoolekannet reguleerivate seaduste ja muude õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
- 3) sotsiaalhoolekande riiklike programmide ja projektide väljatöötamine ning nende koordineerimine ja korraldamine;
- 4) hoolekandetöötajate koolitusstandardi määramine, koolituse korraldamises osalemine;
- 5) riigi invakutseõppeasutuste haldamine;
- 6) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite tootmise ja hankimise organiseerimine ning vastava nõudluse väljaselgitamine;
- 7) sotsiaalhoolekandevalase informatsiooni kogumine, analüüsimine ja teabe edastamine riigi elanikkonnale;
- 8) riikliku sotsiaalregistri korraldamine ja riigi sotsiaalstatistika pidamine;
- 9) kohalikele omavalitsustele sotsiaalhoolekandeks täiendavate rahaliste vahendite taotlemine;
- 10) eestkostetasutuste tööd reguleerivate õigusaktide eelnõude väljatöötamine;
- 11) lapsendamise korraldamine välisriikidest ja välisriikidesse ning vastava registri pidamine;
- 12) sotsiaalhoolekandetasutuste ja hoolekandetöötajate litsentsimine;
- 13) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandevalaste ülesannete täitmine.

§ 7. Maavanema ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

(1) Maavanema ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel on koostöös kohalike omavalitsusorganite ning teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega oma pädevuse piires:

- 1) maakonna sotsiaalhoolekandepoliitika väljatöötamine;
- 2) sotsiaalhoolekande programmide ja projektide väljatöötamine, nende koordineerimine ja korraldamine maakonnas;
- 3) maakonna hoolekandetöötajate koolituse korraldamine;
- 4) maakonnas asuvate riigi sotsiaalhoolekandetasutuste haldamine;

- 5) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahenditega varustamise korraldamine maakonnas;
- 6) maakonna sotsiaalhoolekandelase informatsiooni kogumine ja analüüsimine ning teabe edastamine valla- ja linnavalitsustele ning elanikkonnale;
- 7) kohalikest sotsiaalregistritest laekuva informatsiooni analüüsimine ning edastamine Sotsiaalministeeriumile;
- 8) maakonna eestkostetasutuste töö korraldamine;
- 9) lapsendamise korraldamine ning vastava registri pidamine;
- 10) muude seaduste ja õigusaktidega temale pandud sotsiaalhoolekandele ülesannete täitmine.

(2) Maavanem või tema volitatud isik teostab järelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi ning riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste rahaliste vahendite kasutamise üle. Vastav kirjalik ettekanne esitatakse Vabariigi Valitsusele vähemalt kord aastas.

§ 8. Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel

Kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel on:

- 1) kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla või linna arengukava osana;
- 2) sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine;
- 3) kohaliku sotsiaalregistri moodustamine ja pidamine ning sotsiaalregistrist laekuva informatsiooni edastamine Sotsiaalministeeriumi poolt kehtestatud korras;
- 4) eestkostetasutuste töö korraldamine.

§ 9. Sotsiaalhoolekandega hõlmatus

(1) Vallas või linnas elavale isikule on kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(2) Väljaspool oma elukohta viibivale isikule korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas ta viibib, kooskõlastatult isiku elukoha valla- või linnavalitsusega.

(3) Isikule, kelle elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

(4) Kinnipidamiskohast vabanenud isikule on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldajaks valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik viimati elas, või kui tema perekonnaliikmed vahetasid elukohta, siis nende juurde elama asumisel perekonnaliikmete elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

(5) Välismaalasele, kes ajutiselt viibib Eestis, korraldab vältimatu sotsiaalabi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

3. peatükk SOTSIAALTEENUSED

§ 10. Sotsiaalteenused

Sotsiaalteenused on:

- 1) sotsiaalnõustamine;
- 2) proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine;
- 3) koduteenused;
- 4) eluasemeteenused;
- 5) hooldamine perekonnas;
- 6) hooldamine ja rehabilitatsioon hoolekandetasutuses;
- 7) toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused.

§ 11. Sotsiaalnõustamine

(1) Sotsiaalnõustamine on isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

(2) Sotsiaalnõustajaks on selleks tööks eriettevalmistuse saanud hoolekandetöötaja.

(3) Vallas või linnas korraldab sotsiaalnõustamist vastav valla- või linnavalitsus.

§ 12. Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite andmine

(1) Haiguse, kõrge ea või puude tõttu proteesi, ortopeedilist ja muud abivahendit vajaval isikul on õigus saada vastav abivahend.

(2) Soodustingimustel antavate proteeside, ortopeediliste ja muude abivahendite loetelu ning nende saamise tingimused ja korra kehtestab sotsiaalminister.

§ 13. Koduteenused

(1) Koduteenused on isikule kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad tal harjumuspärasel keskkonnas toime tulla.

(2) Koduteenuste loetelu ning nende osutamise tingimused ja korra kehtestavad kohalikud omavalitsusorganid.

§ 14. Eluasemeteenused

(1) Kohalikud omavalitsusorganid on kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama, luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Sotsiaalkorteri andmise ja kasutamise korra kehtestab valla- või linnavalikogu elamuseaduse (RT 1992, 17, 254; RT I 1998, 71, 1199; 2000, 88, 576; 2001, 85, 509; 93, 565) § 8 punkti 2 alusel.

(2) Isikuid, kellel on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, abistab valla- või linnavalitsus eluruumi kohandamisel või sobivama eluruumi saamisel.

§ 15. Hooldamine perekonnas

(1) Hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.

(2) Hooldamine perekonnas toimub valla- või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

§ 16. Hooldamine ja rehabilitatsioon hoolekandeesutuses

(1) Hoolekandeesutus on päevaselt või ööpäevaselt tegutsev asutus, kus viibivatele isikutele tagatakse nende eale ja seisundile vastav hooldamine, sealhulgas ravimine, põetamine, rehabilitatsioon, kasvatamine ja arendamine.

(2) Päevane hoolekandeesutus on asutus, kus viibivate isikute päevase hooldamisega toetatakse nende isikute või perekonnaliikmete iseseisvat toimetulekut.

(3) Ööpäevane hoolekandeesutus on asutus, kus viibivad isikud, kes erivajaduste või sotsiaalse olukorra tõttu ei ole suutelised iseseisvalt elama ning kui nende toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.

§ 17. Hoolekandeesutuste kuuluvus ja juhtimine

(1) Hoolekandeesutused on riigi või kohaliku omavalitsusüksuse asutused või avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud või nende asutused.

(2) Riigi hoolekandeesutusteks võivad olla koolkodud, sotsiaalse rehabilitatsiooni keskused ja erihooldekodud.

(3) Sotsiaalministeeriumi haldusalas oleva riigi hoolekandeesutuse põhimääruse kinnitab sotsiaalminister. Maavalitsuse haldamisel oleva riikliku hoolekandeesutuse põhimääruse kinnitab maavanem.

(4) Hoolekandeesutuse põhikirja kinnitab tema asutaja või omanik.

(5) Hoolekandeesutuse kõrgeimaks organiks on asutuse omaniku poolt moodustatud hoolekogu.

(6) Riigi hoolekandeesutuse töö korralduse kehtestab sotsiaalminister.

(7) Hoolekandeesutustele esitatavad kohustuslikud nõuded kehtestab sotsiaalminister.

[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 18. Hoolekandeesutuste liigid

(1) Hoolekandeesutused on:

1) päevakeskus - päevast hooldamist osutav asutus;

2) tugikodu - kodus elavatele puuetega isikutele päevast või perioodilist ööpäevast hooldamist osutav asutus;

3) varjupaik - isikutele ajutist ööpäevast abi ja tuge ning kaitset pakkuv asutus;

4) lastekodu - orbudele ja vanemliku hoolitsuseta jäänud lastele asenduskoduks loodud asutus;

- 5) noortekodu - lastekodust, hälvikute erikoolist, koolkodust pärit või vanemate hoolitsuseta jäänud üle 15-aastastele noortele elamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;
- 6) üldhooldekodu - vanuritele ja puuetega isikutele elamiseks, hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus;
- 7) koolkodu - puuetega kooliealistele lastele elamiseks, hooldamiseks, arendamiseks ja õpetamiseks loodud asutus;
- 8) sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus - erivajadustega isikutele aktiivseks rehabiliteerimiseks loodud asutus;
- 9) erihooldekodu - vaimuhaigetele ja raskete vaimsete puuetega isikutele elamiseks, nende hooldamiseks ja rehabilitatsiooniks loodud asutus.

(2) Ööpäevased hoolekandeesutused on üldjuhul eraldi lastele, vanuritele, vaimuhaigetele, vaimsete puuetega täiskasvanutele ja teistele sotsiaalselt mittetoimetulevatele isikutele.

(3) Vajadusel võib valla- või linnavolikogu luua segatüüpi ööpäevaseid hoolekandeesutusi, kus erinevat hooldamist vajavatele isikutele on ette nähtud eraldi osakonnad.

§ 19. Isiku nõusolekuta hooldamine

(1) Isik paigutatakse hoolekandeesutusse tema enda või tema seadusliku esindaja nõusolekuta kohtuotsuse alusel järgmiste asjaolude üheaegsel esinemisel:

- 1) isik on vaimuhaige või alkohoolik või narkomaan;
- 2) hoolekandeesutusse paigutamata jätmise korral on ta endale või teistele ohtlik;
- 3) varasemate abinõude rakendamine ei ole osutunud küllaldaseks või muude abinõude kasutamine ei ole võimalik.

(2) Taotlus isiku hoolekandeesutusse paigutamiseks tema nõusolekuta võidakse kohtule esitada koos taotlusega isikule piiratud teovõime tõttu eestkostja määramiseks.

(3) Kohtuotsuse alusel võib isiku paigutada hoolekandeesutusse kuni üheks aastaks. Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole ära langenud käesoleva paragrahvi 1. lõikes loetletud asjaolud, mis tingisid isiku nõusolekuta hoolekandeesutusse paigutamise, võib kohus eestkostesutuse vastava taotluse alusel teha otsuse isiku hoolekandeesutuses hooldamise tähtaja pikendamise kohta ühe aasta kaupa.

(4) Isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamine lõpetatakse, kui on ära langenud mõni käesoleva paragrahvi 1. lõikes loetletud asjaoludest. Isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise lõpetamisel esitatakse kohtule taotlus isiku teovõime taastamise küsimuse läbivaatamiseks.

(5) Hoolekandeesutuse juhataja teatab isiku nõusolekuta hoolekandeesutuses hooldamise lõpetamisest otsuse teinud kohtule ja isiku elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.
[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 20. Hoolekandeesutuses viibiva isiku õiguste piiramine

(1) Hoolekandeesutus tagab seal viibivate isikute eraelu puutumatus, välja arvatud järgmised erandid:

- 1) hoolekandeesutuses viibiva isiku valduses ei tohi olla narkootilisi aineid, nende kasutamisega seotud vahendeid või muid elu ja tervist ohustavaid aineid või vahendeid. Nimetatud ainete ja vahendite avastamisel on hoolekandeesutuse töötaja kohustatud need isiku valdusest ära võtma;
- 2) teabe korral, et hoolekandeesutuses viibiva isiku valduses on või temale adresseeritud posti- või muu saadetus sisaldab käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 loetletud aineid või vahendeid, tuleb isik hoolekandeesutuse juhataja loal läbi otsida või temale adresseeritud posti- või muu saadetus läbi vaadata;
- 3) õigust vabalt liikuda võib hoolekandeesutuse juhataja või tema asendaja otsuse alusel piirata vaid sel määral, kui see on vajalik isiku järelevalvetuse ärahoidmiseks ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitseks;
- 4) hoolekandeesutuses viibiv isik võidakse hoolekandeesutuse juhataja või tema asendaja otsuse alusel eraldada teistest asutuses viibivatest isikutest, kui ta on endale või teistele ohtlik, kuid mitte kauemaks kui 24 tunniks. Eraldatud isik peab olema hoolekandeesutuse töötajate pideva järelevalve all.

(2) Käesolevas paragrahvis ettenähtud piirangute rakendamise korra kehtestab sotsiaalminister.

§ 21. Toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused

Valla- või linnavalitsus võib osutada muid sotsiaalteenuseid. Materiaalse abi andmise tingimused ja korra, samuti annetuste arvelevõtmise, nende üle arvestuse pidamise ja jaotamise korra vallas või linnas kehtestab kohalik omavalitsus.

4. peatükk

SOTSIAALTOETUSED

§ 22. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetust on õigus saada üks elaval isikul või perekonnal, kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluruumi alaliste kulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri. Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks.

(1¹) Toimetulekupiiri suuruse üks elavale isikule või perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toimetulekupiiri uus määr ei või olla väiksem kehtivast määra.

(1²) Perekonna teise ja iga järgneva liikme toimetulekupiiri suurus on 80 protsenti perekonna esimese liikme toimetulekupiiri suurus.

(2) Toimetulekutoetuse määramise aluseks on toetuse taotleja ja tema perekonnaliikmete sissetulek. Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna liikmeteks abielus või abielulistes suhetes olevad samas eluuumis elavad isikud, nende abivajavad lapsed ja vanemad või muud üht või enamat tuluallikat ühiselt kasutavad või ühise majapidamisega isikud.

(2¹) Toimetulekutoetuse määramisel loetakse perekonna koosseisu perekonnast ajutiselt eemalviibivad Eesti Vabariigi riiklike või Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljaantud koolituslubasid omavate õppeasutuste päevases õppevormis õppivad õpilased ja üliõpilased juhul, kui nende rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed langevad kokku perekonna elukoha aadressiandmetega.

(2²) Õpilasel ja üliõpilasel, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, on õigus saada toimetulekutoetust oma rahvastikuregistrijärgse elukoha valla- või linnavalitsusest, kui tema perekond oli toimetulekutoetuse saaja eelmisel kuul.

(3) Toimetulekutoetust määrab ja maksab valla- või linnavalitsus käesoleva seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest.
[RT I 2003, 58, 388- jõust. 05.09.2003]

§ 22¹. Toimetulekutoetuse taotlemine

(1) Toimetulekutoetuse taotleja esitab jooksva kuu eest toimetulekutoetuse saamiseks avalduse hiljemalt 20. kuupäevaks valla- või linnavalitsusele, kelle halduspiirkonnas ta alaliselt või püsivalt elab.

(2) Avalduses märgib taotleja käesoleva seaduse § 22 lõigete 2 ja 2¹ järgi toimetulekutoetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed ja nende isikukoodid või sünniajad.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad:

- 1) eluruumi kasutamise õigust ja need esitatakse esmapöörumisel;
- 2) üks elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud sissetulekuid ning sellest mahaarvatud tulumaksu ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja selle suurust oma allkirjaga;
- 3) jooksval kuul tasumisele kuuluvaid eluruumi alalisi kulusid kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud ulatuse ja struktuuriga.

(3¹) Õpilane ja üliõpilane, kelle elukoha aadressiandmed ei lange kokku käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 nimetatud perekonnaliikmete elukoha aadressiandmetega, esitab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumentidele tõendi, ettemaperekond sai eelmisel kuul toimetulekutoetust.

(4) Toimetulekutoetuse määramisel on eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks:

- 1) omandiõigus eluruumile;
- 2) liikmelisus elamuühistus (-kooperatiivis);
- 3) eluruumi üürileping, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;
- 4) üürileping, mille esemeks on eluruum või elamiseks kasutatav muu ruum ja mille riik, kohaliku omavalitsuse üksus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik või nende poolt elamu haldamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud üürile elamispinda hädasti vajavale isikule või haridust omandavale isikule, samuti eraõigusliku juriidilise isiku eluuumis või muus ruumis elamiseks sõlmitud üürileping, välja arvatud hotellitüüpi majutusettevõtte või hoolekandeaasutuse ruumi või puhkamiseks mõeldud ruumi üürileping;
- 5) üürileping, mille esemeks on eluruum, mis on osa üürileandja enda poolt kasutatavatest eluuumidest, välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel;

6) asjaõiguslik leping elamispinna kasutamiseks (isiklik servituut), välja arvatud leping, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 22 lõikes 2 või 2¹ nimetatud isikute endi vahel.
[RT I 2003, 58, 388- jõust. 05.09.2003]

§ 22². Toimetulekutoetuse arvestamise alused

(1) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud ning kehtestatud toimetulekupiir.

(2) Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka:

- 1) ühekordseid toetusi, mida on üksi elavale isikule, perekonnale või selle liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- 2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus ja hooldajatoetus;
- 3) riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavat lapsetoetust ning nelja- ja enamalapselise ja kolmikuid kasvatava pere toetust;
- 4) riigi tagatisel antud õppelaenu.

(3) Igakuist regulaarset sissetulekut mitteomava isiku toimetulekutoetuse arvestamise aluseks võetakse toimetulekutoetuse taotlemisele eelneva kuue kuu keskmine sissetulek.

(4) Valla või linna territooriumil heakorra või abitöödel osalevale isikule makstakse tehtud töö eest töötasu, mis toimetulekutoetuse arvestamisel arvatakse üksi elava isiku või perekonna sissetulekute hulka. Tehtud tööd ei tasustata toimetulekutoetuse vahendite arvel.

(5) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kulude piirmäärad.

(6) Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse elamuseaduse § 7 lõike 1 punkti 2 alusel kehtestatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi ning käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärade ulatuses arvesse järgmised jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulud:

- 1) tegelik korteriüür või hooldustasu;
- 2) kütteks ja soojaveevarustuseks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus;
- 3) tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuste maksumus;
- 4) tarbitud elektrienergia maksumus;
- 5) tarbitud majapidamisgaasi maksumus;
- 6) maamaksukulud, mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind;
- 7) hoonekindlustuse kulud, mis on arvestatud kasutatavale eluruumile.

(7) Eluruumi alaliste kulude tasumisel varem tekkinud võlgnevust ei arvata toimetulekutoetuse määramisel jooksval kuul tasumisele kuuluvate eluruumi alaliste kulude hulka ja see ei kuulu katmisele toimetulekutoetuse vahendite arvel.

§ 22³. Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine

(1) Toimetulekutoetus määratakse jooksvaks kuuks. Eelnevate kuude eest toimetulekutoetust tagasiulatuvalt ei määrata.

(2) Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist sellises suuruses, et üksi elaval isikul või perekonnal oleks koos perekonnaliikmete sissetulekute tagatud sissetulek toimetulekupiiri ulatuses, pärast käesolevas seaduses nimetatud ulatuses ja struktuuris eluruumi või elamispinna alaliste kulude tasumist. Üksikisiku või perekonna poolt jooksval kuul tehtud muid kulutusi toimetulekutoetuse määramisel arvesse ei võeta.

(3) Valla- või linnavalitsus võib jätta toimetulekutoetuse määramata:

- 1) töövõimelisele kaheksateistkümnepäevasele kuni vanaduspensioniealisele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on korduvalt ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst või osalemast valla- või linnavalitsuse poolt korraldatavas iseseisvale toimetulekule suunatud rehabilitatsioonis või õppeprotsessis;
- 2) isikule, kellel endal või kelle eestkostetaval on õigus elatist saada, kuid kes keeldub elatise saamise kohta dokumenti esitamast või elatist sisse nõudmast;
- 3) kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et isikul on toimetulekuks piisavalt vahendeid.

(4) Valla- või linnavalitsus arvestab perekonnale toimetulekutoetuse määramisel täiendava kuluna käesoleva seaduse § 22 lõikes 2¹ sätestatud isikute eluasemekulud vastavalt käesoleva seaduse § 22² lõigetes 5 ja 6 sätestatule.

(4¹) Valla- või linnavalitsus võib perekonnale toimetulekutoetuse arvestamisel võtta eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normi suuruse määramisel arvesse perekonnast õppimise tõttu ajutiselt eemalviibiva pereliikme.

(5) Arvestatud toimetulekutoetuse summa maksab valla- või linnavalitsus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates toimetulekutoetuse taotlejale tema pangakontole, posti teel või sularahas, arvestades taotleja eelnevalt väljendatud vastavasisulist soovi.

[RT I 2003, 58, 388 - jõust. 05.09.2003]

§ 23. Täiendavad sotsiaaltoetused

Valla- või linnavalitsus võib määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi järgmiselt:

- 1) kohaliku omavalitsuse eelarvest - kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kehtestatud tingimustel ja korras;
- 2) riigieelarvest - Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tingimustel ja korras;
- 3) muudest allikatest - raha eraldaja poolt esitatud tingimustel.

§ 23¹. Sotsiaaltoetus välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikule või eesti rahvusest isikule ja tema abikaasale, lastele ja vanematele

(1) Välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodanikul, eesti rahvusest isikul ja temaga koos Eestisse elama asunud abikaasal, lapsel ja vanemal, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduse (RT I 1998, 64/65, 1009; 2001, 9, 42) § 7 1. või 2. lõikes sätestatud vanaduspensioniiikka, on õigus igakuisele sotsiaaltoetusele rahvapensioni määras, kui isiku kuusissetulek on alla rahvapensioni määra.

(2) Taotlus käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määramiseks esitatakse elukohajärgsele pensioniametile.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse määrab elukohajärgse pensioniameti direktor või tema asetäitja.

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus määratakse toetusele õiguse tekkimise päevast, ent tagasiulatuvalt mitte enam kui kolm kuud taotluse esitamise päevast arvates. Sotsiaaltoetus määratakse perioodiks, millal isik vastab käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tingimustele.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetus makstakse toetusesaaja elukohajärgse pensioniameti kaudu vastavalt toetusesaaja soovile kas tema pangaarvele või posti teel.

(6) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse saaja on kohustatud kirjalikult teatama oma elukohajärgsele pensioniametile asjaoludest, mis toovad kaasa määratud sotsiaaltoetuse maksmise lõpetamise, kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest.

(7) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetuse taotlemiseks vajalike dokumentide loetelu ning määramise ja maksmise juhendi kehtestab Vabariigi Valitsus.

(8) Kulud käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud sotsiaaltoetusteks kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu.

5. peatükk

SOTSIAALSETE ERIVAJADUSTEGA INIMESTE KAITSE

§ 24. Laste hoolekanne

(1) Laste hoolekande korraldamiseks ja laste arenguks soodsa keskkonna kujundamiseks valla- või linnavalitsus:

- 1) toetab last ja lapsi kasvatavaid isikuid, tehes koostööd perekonnaliikmete ja teiste isikutega ning asjaomaste asutustega;
- 2) töötab välja ja viib ellu lapsi arendavaid ja kaitsvaid sihtprogramme ja projekte;
- 3) vajaduse korral määrab lapsele või last kasvatavale isikule tugiisiku või -perekonna;
- 4) korraldab lapse eestkostet;
- 5) aitab korraldada lapsendamist.

(2) Kaasabi osutamiseks lastele, lastega perekondadele ja teistele lapsi kasvatavatele isikutele luuakse maakonna sotsiaal- ja tervishoiuosakonnas ning vastavalt vajadusele valla- ja linnavalitsuses lastekaitseametniku ametikohad. Valla- või linnavalitsuse juurde moodustatakse vajadusel nõuandva organina laste hoolekande komisjon.

§ 25. Lapse eraldamine kodust ja perekonnast

(1) Lapse võib sotsiaalteenuse ja muu abi osutamiseks eraldada kodust ja perekonnast ainult järgmiste asjaolude üheaegsel esinemisel:

- 1) puudused lapse hooldamisel ja kasvatamisel ohustavad lapse elu, tervist või arengut või kui laps ise oma käitumisega seab ohtu oma elu, tervise või arengu;
- 2) perekonna ja lapse suhtes kasutuselevõetud muud abinõud ei ole osutunud küllaldaseks või nende kasutamine ei ole võimalik;
- 3) lapse eraldamine perekonnast toimub lapse huvides.

(2) Kodust ja perekonnast eraldatud lapse edasise elukoha, hooldamise ja kasvatamise korraldab valla- või linnavalitsus. Lapse vanemal, võõrasvanemal, kasuvanemal või eestkostjal on õigus kaitsta lapse huvisid vastavalt perekonnaseaduses (RT I 1994, 75, 1326; 1996, 40, 773; 49, 953; 1997, 28, 422; 35, 538; 2000, 50, 317; 2001, 16, 69; RT III 2001, 15, 154; RT I 2001, 53, 307) sätestatud korrale.

(3) Ühest perekonnast pärit õed ja vennad tuleb jätta kodust ja perekonnast eraldamisel kokku, välja arvatud, kui see on vastuolus laste huvidega.

(4) Kodust ja perekonnast eraldi paigutatud lapsel on õigus saada teavet oma päritolu, eraldamise põhjuste ja tema tulevikku puudutavate küsimuste kohta.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes toodud asjaolu äralangemisel aidatakse laps koju ja perekonda tagasi.

(6) Valla- või linnavalitsus osutab vajadusel abi perekonnale, kellelt laps on ära võetud, etaidataluua eeldusi lapse tagasipöördumiseks perekonda.

(7) Lapse paigutamisel hooldamisele väljapoole kohaliku omavalitsuse halduspiirkonda hoolitseb valla- või linnavalitsus tema sidemete säilimise eest endise kodukohaga, loob lapsele tingimused sinna tagasitulekuks ja aitab kaasa tema elluastumisele.

§ 26. Puuetega isikute sotsiaalhoolekanne

Puuetega isikutele teiste inimestega võrdsete võimaluste tagamiseks, nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus ja iseseisvaks toimetulekuks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused puudest tingitud takistuste vähendamiseks või kõrvaldamiseks ravi, rehabilitatsiooni, õpetuse ja tõlketeenustega;
- 2) loob koostöös pädevate riigiorganitega võimalused puuetega inimeste konkurentsivõimet tõstvaks kutseõpetuseks;
- 3) sobitab koostöös pädevate riigiorganitega töökohti ja loob rakenduskeskusi;
- 4) korraldab invatransporti;
- 5) tagab puuetega inimestele juurdepääsu üldkasutatavatesse hoonetesse;
- 6) määrab vajadusel tugisiku või isikliku abistaja;
- 7) korraldab eestkostet ning seab hoolduse.

§ 27. Vanurite sotsiaalhoolekanne

(1) Vanurite toimetulekule kaasaaitamiseks neile harjumuspäras keskkonnas ning teiste inimestega võrdväärseks eluks valla- või linnavalitsus:

- 1) loob võimalused odavamaks toitlustamiseks;
- 2) tagab osutatavate teenuste kohta informatsiooni kättesaadavuse ja loob võimalused sotsiaalteenuste kasutamiseks;
- 3) loob võimalused suhtlemiseks ja huvialaseks tegevuseks;
- 4) tagab hoolekandeesutustes elavatele vanuritele turvalisuse, iseseisvuse, nende eraelu austamise ja võimaluse osaleda nende elukeskkonda ja tulevikku puudutavate otsuste tegemisel.

§ 28. Kinnipidamiskohast vabanenute ja teiste sotsiaalabi vajavate isikute sotsiaalhoolekanne

Kinnipidamiskohast vabanenutele ja teistele sotsiaalabi vajavatele isikutele osutatakse vastavalt nende vajadustele käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalteenuseid või antakse sotsiaaltoetusi või vältimatut sotsiaalabi, samuti osutatakse abi töö leidmisel, määratakse tugisik, vajadusel luuakse varjupaigad.

§ 28¹. Vältimatu sotsiaalabi osutamine

(1) Isikule, kes on sattunud sotsiaalselt abitusse olukorda elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu, osutatakse vältimatut sotsiaalabi.

(2) Vältimatut sotsiaalabi osutavad valla- või linnavalitsuse määratud või volitatud isikud või asutused.

(3) Vältimatut sotsiaalabi osutatakse isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

6. peatükk

ASJAAJAMISE KORD

§ 29. Abi osutamine asjaajamise algatamisel

Isiku pöördumisel valla- või linnavalitsuse poole on viimane kohustatud:

- 1) andma teavet asjaajamise kohta;
- 2) vajadusel suunama pädeva ametiasutuse või -isiku poole;
- 3) [Kehtetu - RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 30. Andmete esitamine

(1) Isik esitab valla- või linnavalitsusele andmed, mis on vajalikud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi saamiseks.

(2) Sotsiaalhoolekandeametnikul on õigus saada isiku kohta talle abi andmiseks vajalikke täiendavaid andmeid teistelt juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt, kui nende andmete avaldamine ei ole seadusega keelatud.

(3) Sissetulekuid tõendavate dokumentide ja elukoha andmete õigsuse kahtluse korral esitab valla- või linnavalitsus need kontrollimiseks vastavalt Maksuameti kohalikule asutusele või rahvastikuregistri volitatud töötlejale.

(4) [Kehtetu - RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed kantakse sotsiaalregistrisse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(6) Teadvalt andmete varjamise või valeandmete esitamise korral toetust ei maksta.

(7) Kui toetus maksti isikule käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatud asjaoludel, tagastab isik saadu vabatahtlikult. Kui isik keeldub saadut vabatahtlikult hüvitamast, võib valla- või linnavalitsus teha isikule ettekirjutuse.

(8) Lõikes 7 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib valla- või linnavalitsus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud sunniraha ülemmäär on 2000 krooni.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 31. Isiku arvamuse ärakuulamine

(1) Sotsiaalhoolekannet puudutava küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata isiku arvamus.

(2) Last, eestkostetavat või hooldatavat puudutava küsimuse lahendamisel tuleb ära kuulata vanema ja kasuvanema, eestkostja või hooldaja arvamus.

(3) Sotsiaalhoolekannet puudutav küsimus võidakse lahendada käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud isikuid ära kuulamata, kui see ei ole lahendamiseks vajalik või kui lahendamist ei või selle kiireloomulisuse tõttu edasi lükata.

§ 32. Isiku tahte arvestamine

(1) Sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 19, 20 ja 25 sätestatud juhud.

(2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb arvestada vanema, vanema puudumisel kasuvanema või eestkostja soovi, samuti vähemalt 10-aastase lapse enda soovi. Lapse eraldamisel kodust ja perekonnast tuleb arvestada ka noorema kui 10-aastase lapse soovi, kui lapse arengutase seda võimaldab.

§ 33. Otsuse tegemine ja põhjendamine

(1) Sotsiaalteenuse, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi andmise või sellest keeldumise määrab valla- või linnavalitsuse poolt volitatud ametnik. Sotsiaalhoolekannet taotleva isiku nõudmisel otsustab küsimuse valla- või linnavalitsuse vastav komisjon.

(2) Otsus peab olema põhjendatud, tuginema selle tegemise aluseks olnud tehiooludele ning seadustele ja muudele õigusaktidele.

(3) Lõikes 1 nimetatud ametniku või komisjoni otsusega mittenõustumisel on taotlejal õigus esitada vaie maavanemale.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 34. Otsuse teatamine

Otsus tehakse asjaosalisele isikule teatavaks isiku vanust ja arengutaset arvestaval ja talle arusaadaval viisil.

§ 35. Õigus saada teavet sotsiaalhoolekandele dokumentide kohta

(1) Isikul on õigus saada teavet hoolekandetöötaja valduses olevatest, samuti sotsiaalhoolekandetasutuses olevatest tema kohta käivatest dokumentidest.

(2) Hoolekandetöötajal on õigus keelduda käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud teabe andmisest, kui see on vastuolus sotsiaalhoolekannet saava isiku huvidega.

§ 36. Saladuse pidamise kohustus

Hoolekandetöötaja võib avaldada andmeid sotsiaalhoolekannet saava isiku või perekonna kohta ainult juhul, kui nende avaldamata jätmine ohustab teise isiku elu või tervist või kui andmed on seotud kuriteo toimepanemisega.

§ 37. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politseinik, prokurör, ravi- või haridusasutuse juht või muu ametiisik on kohustatud teatama sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele.

§ 38. Sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteedi tagamine

(1) Maavanem kontrollib tema halduspiirkonnas osutatavate sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi kvaliteeti.

(2) Puuduste ilmnemisel võib maavanem teha ettepaneku tegevuslitsentsi omava teenuste osutaja tegevuslitsentsi peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks ning vastava lepingu täitmise peatamiseks või lõpetamiseks või teha ettekirjutuse puuduste kõrvaldamiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib maavanem rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 39. Politsei kohustus osutada vajaduse korral abi

Politsei on kohustatud osutama vajaduse korral hoolekandetöötajale abi isiku eluruumi või muusse asupaika sisenemiseks isiku enda või teiste inimeste tervise kaitseks.

7. peatükk **SOTSIAALHOOLEKANDE FINANTSEERIMINE,** **SOTSIAALHOOLEKANDE KULUDE HÜVITAMINE**

§ 40. Sotsiaalhoolekande finantseerimine

Sotsiaalhoolekannet finantseeritakse:

- 1) kohalike omavalitsuste eelarvetest;
- 2) riigieelarvest;
- 3) vabatahtlikult sotsiaalhoolekandega tegelevate juriidiliste ja füüsiliste isikute vahenditest;
- 4) muudest vahenditest.

§ 41. Finantseerimine kohaliku omavalitsuse eelarvest

Kohaliku omavalitsuse eelarvest kaetakse omavalitsusüksuse sotsiaalhoolekandekulud, mida ei finantseerita riigieelarvest vastavalt käesoleva seaduse §-s 42 sätestatule.

§ 42. Finantseerimine riigieelarvest

(1) Sotsiaalhoolekandekulude riikliku finantseerimise maht määratakse kindlaks vastava eelarveaasta riigieelarve seadusega.

(2) Riigieelarvest kaetakse riigi sotsiaalhoolekande juhtimise kulud, riiklike sotsiaalprogrammide ja -projektide kulud, riigi poolt finantseeritavate sotsiaalteenuste kulud, riiklike sotsiaaltoetuste kulud, muude riiklike sotsiaalhoolekande ülesannete täitmise ja ürituste kulud.

(3) Riigieelarvest eraldatakse rahalisi vahendeid omavalitsusüksuse eelarvesse sotsiaalhoolekandekuludeks ja omavalitsusüksusele üleantavate sellealaste ülesannete täitmiseks vastavalt seadusele.

(3¹) Riigieelarvest eraldatakse valla- ja linnaeelarvetele vahendid üksi elavatele isikutele ja perekondadele puuduse korral sotsiaaltoetuste maksmiseks, lähtuvalt Riigikogu poolt kehtestatud toimetulekupiirist ja käesoleva seadusega kehtestatud toimetulekutoetuse maksmise tingimustest.

(4) Kohalik omavalitsus annab aru riigieelarvest eraldatud käesoleva paragrahvi 3. lõikes ettenähtud rahaliste vahendite kasutamisest sotsiaalministri poolt kehtestatud korras.

§ 43. Juriidiliste ja füüsiliste isikute poolt sotsiaalhoolekandeks tehtud kulude katmine

(1) Juriidilised ja füüsilised isikud, kes tegelevad sotsiaalhoolekandega vabatahtlikult, katavad nende poolt tehtud sotsiaalhoolekandekulud omavahendite arvelt.

(2) Sotsiaalministeerium, maavanem ja valla- või linnavalitsus võivad sõlmida lepinguid sotsiaalhoolekandeks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juriidiliste ja füüsiliste isikutega, samuti teiste juriidiliste ja füüsiliste isikutega ning eraldada neile rahalisi ja materiaalseid vahendeid sotsiaalhoolekandega seotud kulude katteks.

§ 44. Muud finantseerimisallikad

(1) Sotsiaalhoolekande finantseerimiseks võidakse kasutada mitmesuguste fondide, sihtkapitalide, samuti mittetulunduslikust tegevusest, annetustest ja sponsorusel laekunud vahendeid ning sotsiaalteenuseid või muud abi taotleva isiku vahendeid.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud vahendid peavad olema arvele võetud, nende kasutamise üle tuleb pidada arvestust ning vastaval riigorganil ja valla- või linnavalitsusel on õigus nende kasutamist kontrollida.

§ 45. Sotsiaalteenuste eest võetav tasu

(1) Isikult võib võtta temale või tema perekonnale osutatava sotsiaalteenuse eest tasu. Võetav tasu oleneb teenuse mahust, maksumusest ja teenust saava isiku ning tema perekonna majanduslikust olukorrast. Isikult sotsiaalteenuse eest tasu võtmise otsustab teenust osutav või teenuse eest tasuv asutus.

(2) Sotsiaalteenuste eest võetava tasu piirmäärad ja laekumise korra kehtestab Sotsiaalministeerium.

§ 46. Sotsiaalhoolekandekulude hüvitamine

(1) Sotsiaalteenuse, vältimatu sotsiaalabi või muu abi osutajal on õigus saada tasu tehtud kulude eest isiku elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt. Viimasel ei ole õigust keelduda nende kulude hüvitamisest, kui abi andmisel on kinni peetud seaduses või muudes õigusaktides või lepingus ettenähtud abi andmise viisidest ja ulatusest.

(2) Sotsiaalhoolekandekulude hüvitamise korra kehtestab sotsiaalminister.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 47. [Kehtetu - RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 48. Rakendamine

(1) Sotsiaalhoolekande seadus jõustub 1995. aasta 1. aprillil.

(2) Seaduses ettenähtud sotsiaalhoolekannet teostatakse riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvetest ning muudest allikatest eraldatavate rahaliste vahendite ulatuses.

(3) Riigi poolt osutatava sotsiaalhoolekande üleandmine kohalikele omavalitsustele toimub järk-järgult, suunates samal ajal sinna vahendid valla- ja linnaeelarve seaduse (RT I 1993, 42, 615; 1995, 17, 234; 1997, 40, 619; 2000, 7, 40; 2001, 56, 332) ja riigieelarve seaduse (RT I 1999, 55, 584; 92, 824; 2000, 55, 360) sätete kohaselt.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist vastuvõetud ja kehtivates õigusaktides kasutatud mõistet «sotsiaalhooldus» rakendatakse alates 1995. aasta 1. aprillist mõiste «sotsiaalhoolekanne» tähenduses. [RT I 2002, 64, 393- jõust. 20.07.2002]